

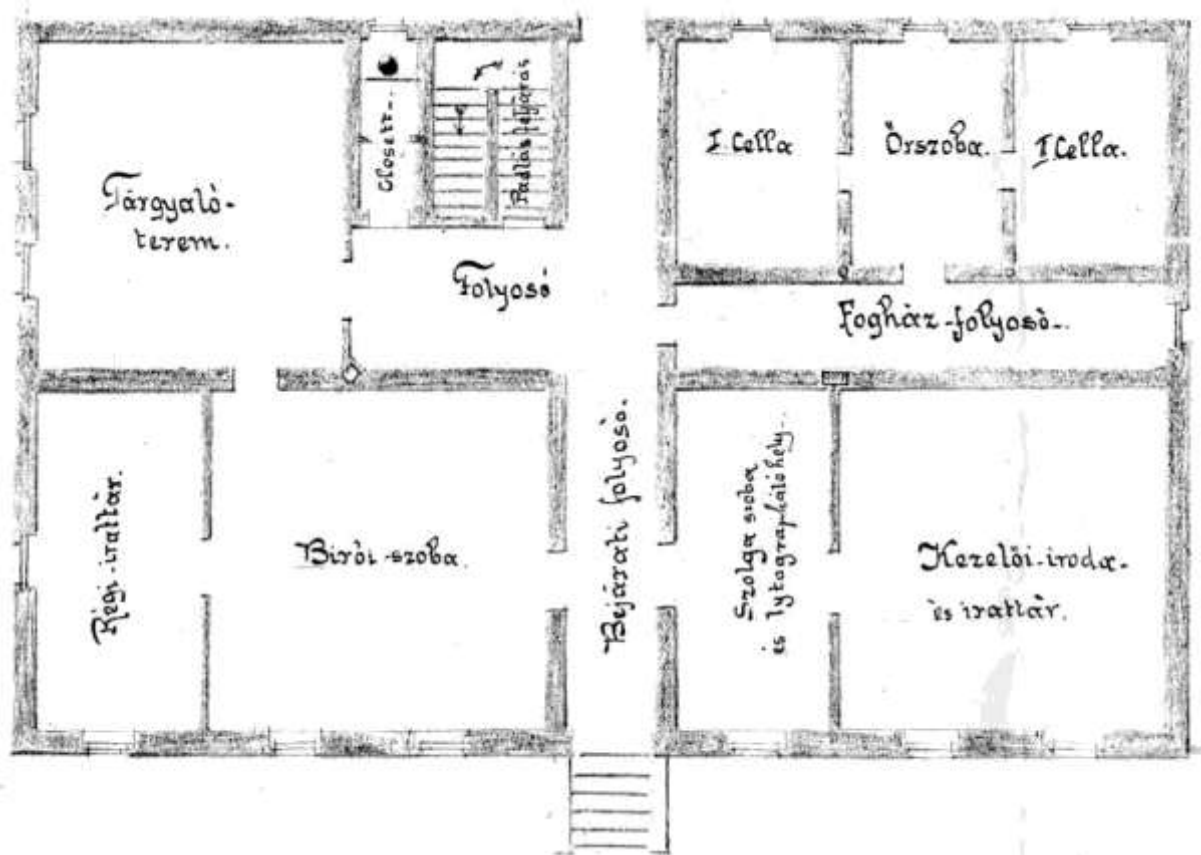
NAGY FERENC

FEJEZETEK A BALATONFÜREDI JÁRÁSBÍRÓSÁG TÖRTÉNETÉBŐL

Az Országos Levéltárban őrzött Igazságügyi-minisztériumi levéltár úgynevezett Általános iratai (levéltári jelzete: K 570) között található néhány, a Balatonfüredi Járásbíróság történetére vonatkozó, részben töredékesen fennmaradt dokumentum. Az iratok tartalma elsősorban a Balatonfüredi Járásbíróság számára megadandó a telekkönyvezési jogkörrel kapcsolatosak.

Dr. Segesdy Ferenc, a Balatonfüredi Járásbíróság vezetője írja az 1912 november 4-én kelt, El 1/B.36.számú levelében, reagálva a győri ítélőtábla 3058/1912. számú elnöki rendeletére: „a balatonfüredi királyi járásbíróság a győri királyi ítélőtábla területén az egyetlen törvényszéki székhelyen kívül fekvő járásbíróság, amely telekkönyvi hatáskörrel – többszöri kérelmezés dacára – máig sem lett felruházva ... Legcélszerűbbnek vélem azt a beosztást, hogy a balatonfüredi járás összes községeinek telekkönyvi hatóságává a balatonfüredi királyi járásbíróság tétessék. Annyival is inkább, mert a hagyatéki ügyekben szakadatlanul észlelhető jelenség, hogy különösen a Veszprémtől 40-50 kilométernyire eső

Tagyon, Balatoncsicsó, Zánka, Óbudavári és Szentantalfa községek telekkönyvei a Veszprémben fekvő telekkönyvi hatóság nehéz megközelíthetősége következtében nagymértékben rendezetlenek; olyannyira, hogy nem egy esetben az örökhagyók második, harmadik telekkönyvön kívüli tulajdonosai a vonatkozó ingatlanoknak. Figyelemmel továbbá arra, hogy a Balaton parton fekvő községek területén létező ingatlanok legnagyobb részben önálló birtoktestet képező kis parcellákból álló szőlőterületek, amelyek, mint ilyenek önállóan képezik a forgalom tárgyát, ez idő szerint tetemes távolságra esvén a telekkönyvi hatóságtól, gyakran tapasztalható, hogy a telekkönyvön kívül bonyolítatnak le a vételi ügyletek, ami a hitelviszonyoknak, úgy illeték meg rövidítése folytán, a királyi kincstár bevételeinek is tetemes hátrányára van ... Balatonfüred – a Balaton-melléki vasút megépítése, legújabbban a Szent Benedek rend milliókra menő befektetése folytán – nagyfokú fellendülés előtt áll, ... így sürgősen felállítandónak tartom a balatonfüredi járásbíróság mellett a telekkönyvi hatóságot.”

A járásbíróság épületének alaprajza

A hatáskörbővítéssel egy időben Veszprém város polgármestere felterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez, amelyben azt kérte, hogy a Balatonfüredi Járásbíróságnak telekkönyvi hatósággal való felruházásával egyidejűleg a területéhez tartozó Veszprém megyei községek a veszprémi járásbírósághoz átcsatoltassanak. A veszprémi törvényszék elnökéhez írt, 1913. június 4-én kelt, El 1/B. 9.számú levelében a balatonfüredi járásbíróság vezetője a következő állásfoglalást terjesztette elő: „A balatonfüredi királyi járásbíróság területéhez a szervezéstől, vagyis 1871. évtől fogva a Zala megyei községeken túl törvénykezési tekintetben a következő hat Veszprém megyei község volt és van csatolva: Mencshely, Magyarbarnag, Németbarnag, Vöröstó, továbbá a tótvázsonyi körjegyzőség területéből Kishidegkut és Nagyhidegkut községek, összesen 2116 lakossal. A szervezéstől eltelt 42 év alatt a községek egyike sem kérelmezte és tudtommal ez idő szerint sem kérelmezi a Balatonfüredi Királyi Járásbíróságtól törvénykezési tekintetben leendő elcsatolását. ...

A feladatkör bővítését jóváhagyó leirat nem maradt fenn, megléte azonban valószínűsíthető, hiszen Jablonszky Ferenc budapesti építész már 1913 március 14-ére elkészítette a járásbíróság épületének bővítési tervét (az átalakítás előtti épület helyrajzát az 1. sz ábra mutatja; rajzolta: Kerepeszky Pál írnok): „A járásbíróságnak a helyiségei a következők lesznek: a bejárótól balra eső szárnyon lesz a vezető járásbíró tárgyaló- és dolgozószobája, valamint a járásbírói és jegyzői iroda. A bejárótól jobbra eső szárnyon lesz az előszoba, a bírói tárgyaló, telekkönyvtár és telekkönyvi irattár ... A fogházi rész tartalmazza az őrszobát, kőnyomdát, két magán és egy társas zárkát.”

Kétségtelen, hogy a most felsorolt hat Veszprém megyei község területi fekvése is olyan, hogy legcélszerűbben és legkényelmesebben a Balatonfüredi Járásbíróságot közelítheti meg (lásd: távolsági kimutatás)

Távolsági kimutatás (km-ben)

Község neve	Balatonfüredtől	Veszprémtől
Mencshely	21,33	24,91
Magyarbarnag	22,72	25,90
Németbarnag	23,18	26,36
Vöröstó	20,92	23,78
Kishidegkut	5,95	15,18
Nagyhidegkut	5,95	15,69

A községek tehát Veszprém városát, bár oda is jók a közlekedési utak – nagyobb távolságnál fogva – nehezebben közelíthetik meg. Annál is inkább, mert Veszprémbe e községekből vasúti közlekedés nincs, ellenben a mencshelyi körjegyzőséghez tartozó négy község a tőlük mintegy 8–10 kilométerre fekvő zánkai vasútállomáson át Balatonfüred székhelyet vasúton is elég kényelmesen megközelíthetik. Naponként észlelhető az is, hogy e községek lakossága tömegesen foglalkozik Balatonfüred és a szomszédos községek szőlőmunkáinál, mint szőlőmunkás napszámos, és ugyanezen községek lakossága gazdasági terményeinek értékesítése végett Balatonfüred község piacára jár. Sőt, mióta Balatonfüred községben egy takarékpénztári részvénytársaság és két betét-egyesület [sic!] is alakult, annak nyomai is észlelhetők, hogy e községek lakossága hitelviszonyainak kielégítése végett is mindinkább igénybe veszi a hozzá közelebb fekvő balatonfüredi pénztintézeteket.”

A nevezett községeknek Balatonfüredtől való elcsatolása valószínűleg nem következett be, mert azt sem a veszprémi törvényszéki elnök, sem pedig a győri királyi ítélőtábla tanácselnöke nem támogatta. Ez utóbbi a 3037/el.1913. számú levelében engedélyezte, hogy a Balatonfüredi Királyi Járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság 1913. november 1-jén megkezdje működését.

Megemlítendő, hogy az igazságszolgáltatás szervei a járásbíróság épületét a balatonfüredi református egyházközségtől folyamatosan bérelték: Juraszek Jánosnak, veszprémi királyi törvényszék elnökének az igazságügy-miniszterhez írt El.18/T.8. számú, 1913 augusztus 13-i levele szerint évi 1600 korona volt az éves bérleti díj.

A Balatonfüredi Helytörténeti Egyesület köszönetet mond mindazoknak, akik 2007. évi adójuk 1%-ával (131 467.- Ft) támogatták. Az összeget a „Füredi História” kiadására és megemlékezések lebonyolítására fordítottuk.

Kérjük, hogy 2008. évi adójuk 1 %-ával is támogassák tevékenységünket.

Adószámunk: 18918421-1-19